

**Hjælp,
jeg skal
lave
opgave!**

DANSK / HISTORIEOPGAVEN

Af gymnasiebibliotekar Susanne Rose Nielsen

Dansk /historieopgaven (DH opgaven) er den første større skriftlige opgave i gymnasiet og på hf. Denne folder vil guide dig igennem opgaveprocessen og især give dig forslag til litteratur med udgangspunkt i tre konkrete emner, som er meget populære.

Pjecen vil også kunne anvendes af andre opgave-skrivende, eller blot til at finde litteratur om de nævnte emner. Din lærer hjælper dig med emnevalg og afgrænsning af emne, og hvilke krav der er til opgaven. Bibliotekaren hjælper dig med at søge og finde litteratur. Begge kan hjælpe dig med kildekritik og litteraturliste.

Formål med DH opgaven og emnevalg

Du skal lære at behandle dit emne hensigtsmæssigt og dokumentere dine oplysninger. Du skal lære at anvende faglig viden og fagets/fagenes metoder. Du skal lære at udtrykke dig klart og sammenhængende og oplyse om kilder, bruge noteapparat og lave litteraturliste efter bestemte regler. Du kan se mere uddybende information om opgaven på EMU.dk. Du kan vælge at skrive opgaven i dansk kombineret med historie eller blot i et af fagene.

Find inspiration

Du kan hente inspiration til emnevalg i dansk på litteratursiden.dk eller i en litteraturhistorie, f.eks. Litteraturens veje (Systime, 2012) eller i en antologi der omhandler den periode eller det tema, I har valgt i klassen. På biblioteket står dansk litteraturhistorie i gruppe 81.6, og antologier står sammen med skønlitteraturen. I historie kan du få inspiration og baggrundsviden i et leksikon, f.eks. Denstoredanske.dk eller en Danmarkshistorie f.eks. Gyldendals og Politikens Danmarkshistorie. På biblioteket finder du Danmarks historie i gruppe 96.

Problemformulering

Problemformuleringen udgør de spørgsmål, du vil undersøge: Det er her, du vælger dit fokus i opgaven. Det er vigtigt, at du stiller spørgsmål, der undrer dig, og som ikke umiddelbart kan besvares.

På SkrivOpgave.dk kan du få gode råd til at lave en problemformulering:

- Stil et hovedspørgsmål, som er centralt for dit emne
- Stil evt. underspørgsmål
- Byg spørgsmålene op på noget, der undrer dig
- Undgå spørgsmål der kun kan besvares med ja eller nej

I din indledning skal du gøre rede for, hvordan du vil besvare din problemformulering, og hvilke metoder du vil bruge. Tekstanalysen og fortolkningen er central for danskfagets metoder. Kildeanalyse og kildekritik er central for historiefagets metoder.

Opbygning af opgaven

Hoveddelen af din opgave består af de analytiske niveauer: redegørelse, analyse, diskussion, vurdering. Du kan læse mere om de analytiske niveauer på EMU.dk Endelig skal opgaven indeholde en konklusion, hvor du svarer på din problemformulering og medtager en litteraturliste.

Litteratursøgning

I dansk skal du først vælge din primærlitteratur, det er den tekst, du skal analysere. Din sekundærlitteratur er den litteratur, du vælger om dit emne. Det vil sige det, som andre har skrevet om din primærlitteratur. Det kan f.eks. være noget om den forfatter, du skriver om, se forfatterweb.dk eller biografier (på biblioteket i 99.4). Det kan også være noget om din periode, se dansk litteraturhistorie i 81.6, eller noget om din genre, se i 81.09. Endelig kan det også være en anmeldelse eller et interview med forfatteren.

Avisartikler finder du i Infomedia.dk

I historie er primærkilder det samme som førstehåndskilder. Det vil sige en oprindelig ubearbejdet kilde, f.eks. et brev, en tale eller et billede. I en historieopgave skal du altid have et par primærkilder med. En sekundærkilde er en forfatters subjektive opfattelse af historien, f.eks. en Danmarkshistorie eller en fortolkning af et billede. Til din litteratursøgning er der tre biblioteker, der er interessante: Dit skolebibliotek, dit folkebibliotek og bibliotek.dk, der er en samlet indgang til hele landets

biblioteker, og hvorfra du kan bestille materialer hjem til dit eget bibliotek.

I bibliotek.dk har du mulighed for afgrænsning din søgning på type af materiale (film, faglitteratur, artikler, weblinks, noveller etc.). I emnefeltet kan du søge ved hjælp af et register, der hjælper dig med forskellige aspekter på dit emne. Det kan du bruge dels om en idebank, dels som en hjælp til at afgrænse dit emne. Du kan kombinere flere emneord, og det er en god ide at skrive ordet i sin korteste form med et spørgsmålstegn efter.

- Tip: Primærkilder finder du med emneordet kilde-samlinger.
- Perodesøgning: En god tommelfingerregel ved søgning efter faglitteraturen om perioden er at begrænse sig til årtier eller århundreder. Eksempel: "1950-1959 og 1960-1969" (du vil søge materiale fra både 50erne og 60erne) eller 1800-1899.

Når du har sendt din søgning af sted, kan du præcisere/ yderligere afgrænse den og samtidig bevare dine oprindelige søgekriterier.

Anmeldelser og avisartikler finder du nemmest i Infomedia, der er en fuldt tekstbase, som mange skoler giver adgang til via SkoDaemu.dk, desuden kan du få adgang på dit folkebibliotek. Skal du bruge de oprindelige anmeldelser af ældre litteratur, f.eks. fra mellemkrigstiden, kan det være nødvendigt at bruge Det Kgl. Bibliotek, der opbevarer gamle danske aviser på mikrofilm. Det Informationsvidenskabelige Akademi, iva.dk, har udgivet en guide med tip til informationsøgning til ungdomsuddannelserne. Guiden hedder Søg og du skal finde.

Kildekritik

Når du har indsamlet dit materiale, skal du kritisk se på, om det er det rigtige materiale til din opgave: Er det relevant i forhold til din problemformulering? Er det opdateret? Er det et passende niveau? Er det skrevet af en anerkendt forfatter indenfor det område? Du kan få gode råd til kildekritik på SkrivOpgave.dk

Litteraturliste og dokumentation

I din opgave skal du dokumentere, hvad du har brugt af materiale ved at udarbejde en litteraturliste. Der er flere anerkendte måder at udarbejde den på, men den skal altid indeholde forfatter, titel, forlag og udgivelsesår. Den skal være ensartet opstillet, og lærer og censor skal kunne bruge den til at finde den litteratur, du har brugt. SkrivOpgave.dk har en grundig indgang til, hvordan du kan lave en litteraturliste.

- Tip: Skriv data ned undervejs på det materiale, du bruger til din opgave, så er litteraturlisten næsten lavet på forhånd.

Din censor har ikke nødvendigvis adgang til den artikelbase, du har fundet artikler i. Print derfor artiklen ud og vedlæg opgaven som et bilag.

Her kan du få hjælp til opgaveskrivning

SkrivOpgave.dk

Opgavetips.dk

Hall Madsen, Annette: Klar, parat, start

En guide til projektskrivning. Erhvervsskolernes Forlag, 2008. (19.1)

Henriksen, John: Opgavemanualen

Skriveprocessens problemformulering, konklusion og formidling. Frydenlund, 2005. (19.1)

Rienecker, Lotte og Peter Stray Jørgensen: Den gode opgave

Håndbog i opgaveskrivning på videregående uddannelser. Samfundslitteratur, 2005. (19.1)

Forslag til emner og litteratur

Følgende oversigter er ikke fuldstændige, men indeholder eksempler fra nogle af de væsentligste forfatterskaber i den pågældende periode og lidt sekundærlitteratur. De forholder sig især til danskdelen af opgaven. For skønlitteraturens vedkommende kan du finde indholdsbeskrivelser på Litteratursiden.dk.

EMNE 1: DET MODERNE GENNEMBRUD

Læs om perioden på historiefaget.dk (adgang via din skole eller dit folkebibliotek) eller på e-poke.dk.

Hvis vinklen er kvindesag, sædelighedsfejde, kønsroller og psykisk syge kan du overveje følgende litteratur

PRIMÆRLITTERATUR

Bang, Herman: Ved vejen
I Noveller. Gyldendal, 2006. (org. 1886)

Bjørnsson, Bjørnsstjerne: En handske
Gyldendal, 1883. Findes på archive.org

Brandes, Georg: Engle
I Politiken 1887, 6. juli. Findes på Kvinfo.dk

Brandes, Georg: Det ottende bud
I Politiken, 1887, 7. juli. Findes på Kvinfo.dk

Brandes, Georg: En sidste udflugt
I Politiken, 1887, 8. juli. Findes på Kvinfo.dk

Ibsen, Henrik: Et dukkehjem
Gyldendal, Dansk lærerforening, 1982.
(org. 1879) (81.5)

Skram, Amalie: Constance Ring
Borgen, 2007. (org. 1885) (85)

Skram, Amalie: Forraadt
Gyldendal, 1984. (org. 1892) (85)

Strindberg, August: Giftas
Dansk lærerforening, 2000. (org. 1884-1885)

SEKUNDÆRLITTERATUR

Busk-Jensen, Lise: Patriarkatets kvinder
I Kritik, 1984, årgang 17, nr. 68, s. 27-43 (80.5)

Dahlerup, Pil: Det moderne gennembruds kvinder
Gyldendal, 1985. (81.64)

Faderhuset: 1800-tallet.
Nordisk Kvindelitteraturhistorie, bind 2
Red. Elisabeth Møller Jensen. Rosinante, 1993. (81.5)

Det forrykte menneske
Den psykisk syge i historien ca. 1830 – 1980. Red. af Edith
Mandrup Rønn og Inger Hartby. Skippershoved 2006. (61.642)

Grodal, Torben Kragh: Det moderne gennembruds kvinder
En kritisk kommentar. I Kultur & Klasse, 1984, Nr. 49 = årg. 13,
nr. 1, s. 116 – 126 (80.5)

Grundtvig, Elisabeth: Nutidens sædelige nutidskrav
I Kvinden og samfundet, 1887, nr. 4, s. 81-93. Findes på Kvinfo.dk

Hertel, Hans: Don Juan i Havnegade og kvindeforfatterne i
Løngangsstræde
Det moderne gennembruds kvinder i komparativ - litteratursocio-
logisk - og - mandlig belysning. I Kritik, 1984, årgang 17, nr. 68,
s. 44-66 (80.5)

Hvad de andre ikke fortæller
Livet som indsats i og efter det moderne gennembrud. Redigeret
af Jon Helt Harder: Gyldendal, Syddansk Universitetsforlag,
2008. (Nye historier om dansk litteratur, bind 8) (81.5)

Juncker, Beth: Ingeborg Stuckenberg
En muse. I Spring, 2005, nr. 23, s. 122-126 (81.65)

Se også Kvinfo.dk hvor du finder tekster og primærkilder indenfor kvindeforskning og mere uddybende information om sædelighedsfejden samt Litteratursiden.dk eller Epoke.dk. Også Faktalink.dk, som du finder på Skoda.emu.dk, eller biblioteket har en god artikel og henvisninger til ekstra materiale om det moderne gennembrud.

Hvis vinklen er Darwin og naturalisme kan du overveje følgende litteratur

PRIMÆRLITTERATUR

Darwin, Charles: Arternes oprindelse
Ved naturlig selektion eller ved de heldigst stillede
formers sejr i kampen for tilværelsen. Jørgen Paludan,
2010. (org. 1859) (56.5)

Jacobsen, J.P.: Mogens og andre noveller
Gyldendal, 1983 (org. 1882)

Pontoppidan, Henrik: Fra hytterne
Skyggerids fra landsbyen. Gyldendal, 1978 (org. 1887)

Pontoppidan, Henrik: Ørneflugt og andre krøniker
Gyldendal, 1979 (org. 1890)

Pontoppidan, Henrik: Lykke-Per
Gyldendal, 2006 (org. 1898-1904)

SEKUNDÆRLITTERATUR

Algot Sørensen, Bengt: J.P. Jacobsen:
Darwinist og forfatter
I Kritik, 2002, årgang 35, nr. 155/156

Skyum - Nielsen, Erik: J.P. Jacobsen:
Mellem Darwin og Andersen
I Fønix, 2010, årgang 33, nr. 1, s. 32-45

Tjønneland, Eivind: Darwin, I.P. Jacobsen og Ibsen
I Spring, 1998, nr. 13, s. 178-199 (81.65)

Se mere uddybende om Darwin og evolutionsteorien i Århus Universitets Darwinarkiv, eller på Faktalink.dk

EMNE 2: MELLEMKRIGSTIDEN

Læs en introduktion til perioden på Historiefaget.dk (adgang via din skole eller dit folkebibliotek) eller på Litteratursiden.dk

Om 1920-erne med hovedvægt på Danmark

PRIMÆRLITTERATUR

Broby-Johansen, Rudolf: Blod
Gyldendal, 1968 (org. 1922)

Bønnelycke, Emil: Asfaltens sange
Nordiske Forfatters Forlag, 1918

Fitzgerald, F. Scott: Den store Gatsby
Gyldendal, 2004 (org. 1925)

Freud, Sigmund: Afhandlinger om seksualteori
Hans Reitzel, 1985 (org. 1905-1931) (13.6)

Kafka, Franz: Processen
Gyldendal, 2002 (org. 1925)

Kirk, Hans: Fiskerne
Gyldendal, 2005 (org. 1928)

Kristensen, Tom: Fribytterdrømme
Gyldendal, 1920

Kristensen, Tom: Livets arabesk
Det danske Sprog og Litteraturselskab,
Gyldendal, 2010 (org. 1921)

Paludan, Jacob: Fugle omkring fyret
Borgen, 1997. (org. 1925)

Proust, Marcel: På sporet af den tabte tid
Multivers, 2006. (org. 1913-1927)

Schade, Jens August: Den levende violin
Weimar og Aachen, 1975. (org. 1926)

Woolf, Virginia: Til fyret
Rosinante, 2009. (org. 1927)

SEKUNDÆRLITTERATUR

Geertsen, Kirsten: Arbejderkvinder i Danmark
Vilkår og kamp 1924-1939. SFAH, 1984. (33.112)

Billedkunst bind 1
Ismer i dansk maleri efter 1870. Gyldendal, 2001. (74.6)

Kolstrup, Søren: Produktion og levevilkår
Systeme, 1987. (33.19)

Kunstrevolutionen i mellemkrigstiden
Litterære ismer. Udg. af Niels Martinov. Gyldendal, 1990. (80.15)

Mellemkrigstiden
Litteratur, billedkunst, historie, økonomi. Af Camilla Skovbjerg
Paldam mfl., Systeme, 2008. (91.92)

Om 1930-erne med hovedvægt på Danmark

PRIMÆRLITTERATUR

Abell, Kjell: Melodien der blev væk
Gyldendal, 1981. (org. 1935)

Branner, H.C.: Legetøj
Gyldendal, 1984. (org. 1936)

Klitgaard, Mogens: Der sidder en mand i en sporvogn
Danskklærerforeningen, 1997. (org. 1937)

Henningsen, Poul: Hvad med kulturen?
Thaning og Appel, 1978. (org. 1933) (70)

Kristensen, Tom: Hærværk
Gyldendal, 1998. (org. 1930)

Munch-Petersen, Gustav: Det underste land
Nyt Nordisk Forlag, 1933.

Sønderby, Knud: Midt i en jazztid
Danskklærerforeningen, 2002. (org. 1931)

SEKUNDÆRLITTERATUR

Arbejdskonflikternes historie i Danmark
Arbejdskampe og arbejderbevægelse 1870-1940.
Red. Knud Knudsen. SFAH, 1999. (33.11)

Politikens Danmarkshistorie, bind 13
Velfærdsstaten på vej 1913-1939. Politiken, 1984. (96)

Tendenser i mellemkrigstiden
Red. af Marie Damsgaard Andersen mfl. Skoletjenesten
Golden Days, 2008. (96.7)

EMNE 3: KAMPEN OM DEN DANSKE NATIONALE IDENTITET

Danmark og danskerne lever i en global verden. Såvel i romantikken i 1800-tallet, som efter 2. verdenskrig og især de sidste 20 år, er danskheden blevet udfordret. Når vores nationale identitet er truet, forsøger vi at skabe en fælles historie om fortiden, naturen, folket, modersmålet og kongehuset, hvor vi længes tilbage mod tiden, før verden "gik af lave". Tanker og ideer om det at være dansk har ofte været en del af den offentlige debat eller har præget litteraturen og andre kunstneriske udtryksformer, ligesom historieopfattelsen igen og igen har været til debat. I nyere tid kommer det til udtryk i forskellige opfattelser af "mit Danmark" og i opfattelsen og analyser af begivenhederne i 1992 (Maastricht-afstemning, dronningens sølvbryllup og EM i fodbold), i taler og plakater af politisk karakter, i diskussioner omkring det 'multikulturelle' og globaliseringen, og i diskussionen om dansk- og historiekanon i undervisningen.

Ressourcer om til kampen om den danske identitet

PRIMÆRLITTERATUR

Aburas, Lone: Føtexsøen
Gyldendal, 2009

Andersen, Benny: Verdensborger i Danmark og andre digte om danskerne
Borgen, 1998

Danmarks land
Danske forfattere skildrer land og by. Aschehoug, 1998

Ejersbo, Jacob: Liberty
Gyldendal, 2009

Goldschmidt, M.: Hjemløs
En fortælling. Borgen, 1999

Hansen, Gynther: Danskerne
Gyldendal, 1990

Høeck, Klaus: Live
Gyldendal, 2012

Juul, Pia: Indtil videre
Samlede digte. Tiderne skifter, 2012. (org. 1985-2010)

Langvad, Maja Lee: Find Holger Danske
Borgen, 2006

Massey, Kristian: Den syriske garage
Hovedland, 2006

Matei, Nicolai: Den fremmede
Den danske drøm. Eksperimental, 2002

Mondrup, Iben: Ved slusen
Milik, 2009

Natasja: I Danmark er jeg født
Playground Music, 2007. (cd)

Nephew: Interkom kom ind
Copenhagen, 2006. (cd)

Strunge, Michael: Der er et yndigt land
I Skrigerne! Borgen, 1995. (org. 1980)

Thorup, Kirsten: Projekt Paradis
En trilogi. Gad, 1997

Skousen, Nils: 68 findes på Dobbeltsyn
Auditorium, 2002 (cd)

Tind Kristensen, Eva: Do
Digte. Gyldendal, 2009

Vi elsker vort land
På sporet af danskheden. Red. af Lone Lerberg og Johnny Thiedecke. Pantheon, 1994

Vizki, Morti: Giv mig Danmark tilbage
I Samlede digte. Gyldendal, 2009

SEKUNDÆRLITTERATUR

Hyltoft, Ole: Tør du være dansk?
Oder til fællesskabet. Hovedland, 2009. (96.8)

Mørch, Søren: Den sidste Danmarkshistorie
57 fortællinger af fædrelandets historie. Gyldendal, 2006

Waneck, Mads: Maastricht, sølvbryllup og fodbold
Billeder af danskhed i 3 aviser juni 1992. I Den jyske historiker nr. 101. 2003. (91.94)

Se også Danmarkshistorien.dk med Debat om indfødsret, Historiekanon og indfødsret, Danmark og EU, EM finalen i fodbold 26. juni, 1992, Historie er myter, Anders Fogh Rasmussen om samarbejdspolitikken 29. august, 2003 mm.

Infomedia.dk: Diverse kronikker og debatindlæg f.eks. af Søren Krarup eller Elsebeth Gerner Nielsen.

Diverse indfødsretsprøver. Findes på uvm.dk

Find alle bøgerne
på bibliotek.dk

Udarbejder: Susanne Rose Nielsen
Illustrator: Linda Balle
Udgiver: © Biblioteksmedier as, Ballerup 2013
Tryk: Nofoprint, Helsingør
Varenr.: 47111309